

Govorni

Fjodor Mihajlovič Dostojevski: IDIOT

Prebral sem roman Idiot svetovno znanega ruskega realista Fjodorja Mihajloviča Dostojevskega Velikan ruske in svetovne književnosti se je rodil 11. novembra 1821 v Moskvi. Družina je zaradi skopega očeta živila zelo skromno. Očetov umor je boleče in trajno zaznamoval mladega Fjodora, ki se je takrat šolal na inženirski šoli vojaške akademije v Petrogradu. Po očetovi smrti je prevzet od Puškina in Schillerja pričel z literarnim ustvarjanjem. Kmalu zatem so ga zaradi revolucionarnega gibanja obsodili na smrt, ga v zadnjem trenutku pomilostili ter ga obsodili na 4 leta izgnanstva v Sibirijo ter na 4 leta vojaške službe. Po ponovni vrnitvi v Peterburg je nadaljeval z literarnim ustvarjanjem. Toda kmalu je pred dolgovi pobegnil v tujino kjer je podlegel igralniški strasti. Umrli je 10 let po vrnitvi v Rusijo 9. februarja 1881 v Sankt-peterburgu.

Dostojevski je pripadal veji realizma, ki ne posveča toliko pozornosti objektivnemu svetu temveč se raje posveča duševni resničnosti. Predstavniki te veje so duševno resničnost videli kot glavno območje moralnih in socialnih teženj. Roman Idiot, čigar zgodba se odvija v 19 stoletju, spada med pomembnejša dela psihološkega realizma.

Knez Miškin se po dolgotrajnem zdravljenju v Švici vrne v rodno Rusijo. Tam ga srenja takoj sprejme medse saj ga obravnavajo kot nedolžnega tepčka. Snide se tudi z znano fatalko Nastasjo Filipovno, ki ga popolnoma očara. Po burnem večeru spletk ter preobratov se zgodba nadaljuje v letovišču, kjer letuje knez Miškin skupaj z družino JAPANČINOVIH. Tam knez zasnubi JAPANČINOVO hčerko Aglajo. Takrat pa se v letovišču pojavi tudi Nastasja Filipovna. Aglaja se hoče prepričati kakšna čustva še vežejo kneza na Nastasjo. Knez je v hudi dilemi, odloči se za Nastasjo, Aglaja pa doživi živčni zlom. Tu pa se odvije splet dogodkov, ki me je popolnoma presenetil. Nastasja na dan poroke zbeži s svojim bivšim zaročencem Rogožinom ter tako potre kneza. Ta čez nekaj časa izve, da jo je Rogožin ubil. Knezu se njegova bolezen ponovi ter odide nazaj na zdravljenje v Švico.

Dostojevski je do svojega »pravičnika«, kneza Miškina prišel po dolgem ovinku. Ravnati se je želel po načelu kalokagatije-želel je ustvariti idealno lepega junaka. To misel je po dolgotrajnem kolebanju opustil, ter ustvaril junaka, ki je družbeno pravzaprav neprimeren, nepriznan ter nedejaven. Junak, ali kot ga nekatera literatura imenuje tudi antijunak kljub svoji duševni in telesni prikrajšanosti ni ljudomrznik, temveč svetel lik. Kjerkoli se junak prikaže kmalu postane središče družbe in tudi tisti, ki presoja moralnost dejanj, ki se dogode v njegovi bližini. Pred njim bodisi dobri bodisi slabi ljudje razodejo svoje mišljenje ter pustijo Knezu da razsodi ter hkrati avtor dovoli bralcu, da sam presodi moralnost ter etičnost na podlagi danih argumentov.

Vsled moje dokajšnje literarne nerazgledanosti mi je roman povzročal nekaj preglavic pri popolnem razumevanju snovi. A vseeno sem v romanu zasledil literarne lastnosti, ki so name naredile vtis. Dostojevski v romanu like dogradi do potankosti, oriše njihove najbolj izstopajoče značilnosti, ter jih spretno poveže z zgodbo. Zanimive se tudi obravnave nasprotji med krščanstvom ter ateizmom, moralnim izročilom ter amoralizmom ter dobrim in zlom. Ukvarja se tudi s psihoanalizo podzavesti, saj se v romanu zvrsti precej dogodkov, katerih potek je določilo podzavestno delovanje. Nasploh pa ima v romanu izredno vlogo duševna slika likov. Avtor se precej posveča občutkom jetičnega bolnika Ipolita, ki so mu šteti dnevi. Dotakne se celo njemu lastne boleznii-epilepsije. Roman je pomalem tudi kritika družbe, saj je

skozi ves roman v ospredju tisto, kar je pisatelja bolelo, mislil je, da je kritika tudi ena izmed nalog pisatelja takratnega časa.

Ob branju romana mi je delo dopuščalo ogromno svobodnega mišljenja o tekoči temi, ki mi jo pisatelj podaja zvezno, tekoče ter v logičnem sosledju. Vprašanja eksistencializma so spretno vtkana v pogovore, odgovore pa pusti bralcu da jih sam razbere. In to je tudi lastnost romana, ki me je pritegnila k branju ter mi naredila ure ob knjigi zanimivejše.